

[LES DADES]

3. INTERVENCIONS ORALS

RESUM DE LES INTERVENCIONS ORALS A LES PONÈNCIES
DE J. TORRES I F.X. VILA

• JOSEP M. AYMÀ pregunta en què es nota que realment hi ha un interès creixent per transmetre la llengua catalana als fills. Apunta, també en aquest sentit, si es pot influir d'alguna manera, de cara a futures actuacions, tot introduint el tema a futurs pares.

• JOAN GELABERT remarca l'aspecte de l'escolarització dels infants. Creu que la immersió en català sigui, possiblement, molt més que una identitat i una practicitat: un element que fa que els pares es plantegin quina és aquesta llengua de comunicació amb els fills. També diu que, a les illes Balears, els grups d'immersió són pocs en relació als que hi ha a Catalunya i això comporta que els canvis familiars de llengua siguin escassos.

• DOLORS ARENY introdueix una hipòtesi a la proposta de Joaquim Torres sobre l'augment del català familiar. Diu que això seria un fenomen psicosocial, degut al fet que a partir d'aquest moment la llengua catalana guanya prestigi, per ser llengua escolar, i també per la campanya de la Norma, en el postfranquisme.

• ALBERT FABÀ manifesta que de vegades es fan polèmiques una mica estèrils sobre la contraposició entre els mètodes quantitius i els qualitius. Tots dos mètodes són igualment útils i, fins i tot, complementaris. Així els resultats quantitius podrien servir per orientar la investigació qualitativa. Si les enquestes ens indiquen que hi ha un nombre significatiu de persones que parlen en castellà amb els seus progenitors i ara parlen amb els seus fills en català, les investigacions

qualitatives ens podrien proporcionar dades sobre els motius d'aquest canvi, posem per cas. Després fa una pregunta sobre la natalitat diferencial entre els catalanoparlants i els no catalanoparlants: hi ha dades, no sobre el nombre de germans, sinó sobre el nombre de fills? Finalment pregunta si les dades dels censos escolars són igual de representatives a l'escola pública que a l'escola privada.

• JOAN SOLÉ vol saber si el concepte *llengua inicial* és un nou concepte o si és una nova paraula per a un concepte antic. Llengua inicial = llengua primera? Després diu que el nucli de les jornades hauria de ser que després de les dades, quines vies possibles d'intervenció sobre els usos lingüístics interpersonals hi poden haver.

• JOAN M. ROMANÍ agraeix que s'hagi fet la recerca de 2n grau (la recerca sobre la recerca). Això obre portes per veure com han estat estudiades les dades i quins programes d'anàlisi s'han fet servir per tractar-les. Consta que la llengua utilitzada a les entrevistes és un ús cert, en la població adulta. Recomana deixar de fer servir el *molt* i el *bastant* i passar a demanar per freqüències, per interlocutors i escales quantitatives. Finalment fa un apunt sobre la natalitat diferencial. Demana una política lingüística específica i urgent cap al col·lectiu dels forasters.

• MIQUEL ÀNGEL PRADILLA manifesta que l'ensenyament no està jugant totes les cartes que té a la mà perquè crea individus que, quan acaben l'Ensenyament Secundari Obligatori, són capaços de portar amb molta dignitat una conversa formal, però que es troben incòmodes en situacions comunicatives col·loquials. Demana, per tant, que l'escola tingui una atenció preferent pel repertori comunicatiu no formal. Seguidament parla del País Valencià. Hi ha dos tipus de dades: unes que diagnostiquen un procés de substitució lingüística; i unes altres que aporten una panoràmica, pel que fa a usos i a competències, molt més positiva. Posa èmfasi en el fet que aquestes darreres són anteriors (llevat de la recerca de Querol 2000) al 1995, justament la data en què un nou lideratge agafa les regnes de la (contra)planificació al País Valencià. Segons la seva opinió, amb el Partit Popular al poder s'han ralentitzat les expectatives normalitzadores i augura dades futures més pessimistes.

• ALBERT FABÀ diu que s'hauria d'instar a qui sigui per tal d'aconseguir dades d'enquestes de l'estil del DYM, amb un protocol igual o molt semblant als tres països i intentar que d'aquí a 15 anys es puguin extreure conclusions molt més clares. Després considera que, pel que fa a l'ús del català, diverses enquestes indiquen que es troba al voltant del 50%. Aporta també la informació que a les dades del cens i dels padrons sobre competències, els castellanolingües sembla que declaren una competència oral superior a la que realment tenen.

• MODEST REIXACH es mostra escèptic i una mica incòmode amb aquesta quantitat de dades d'enquestes diferents, fetes amb metodologies diferents. Creu que tenim bona fe a l'hora d'agafar-nos-les tan seriosament, tenint en compte que és complicat fer la pregunta, que la fiabilitat és petita i que les variacions poden ser

grans. Mostra escepticisme de les comparacions. Insisteix que no s'ha de parlar tant de la llengua declarada, sinó de fer observacions objectives, és a dir, que no es mirés tant la declaració de la gent, sinó que fos l'observació directa.

- FRANCESC VALLVERDÚ manifesta que no està d'acord en què cal superar el concepte de lleialtat lingüística. Aquest concepte només s'aplica en una societat que es troba en procés de substitució. També diu que li ha sorprès molt que Xavier Vila digués que el 69% parlen bastant o molt i que, en canvi, només el 50% de temps.

- CRISTINA SANCHEZ manifesta que les dades han de servir de marc mostral per fer anàlisi qualitativa i que no pot ser que l'anàlisi qualitativa vagi per una banda i les dades per una altra. Després enceta el tema de l'anàlisi en tots els seus aspectes de la 2a generació d'immigrants: no els tenim controlats ni els tenim quantificats enlloc. La 1a generació es vol assimilar i ser com la gent que els envolta. La 2a generació, però, ja són catalans i no han de demostrar que han estat assolint el nivell del lloc on han arribat. Això pot provocar un rebuig molt gran a la llengua catalana d'aquests col·lectius.

- JOSEP M. AYMÀ diu que cada vegada ens hem de proposar més de fer treballs d'observació directa. Pensa, per tant, que s'aniran acabant les enquestes de la manera que s'han fet fins ara, perquè segurament els valors i els resultats els posarem cada vegada més en dubte.

- DOLORS ARENY manifesta que li ha semblat molt encertat el concepte de *llengua inicial*, perquè és un concepte dinàmic en contraposició a *castellanoparlant*, *llengua habitual*, que són conceptes estàtics. Seguidament manifesta que no és el mateix ensenyar llengua a Madrid, a Londres o a Barcelona. En una societat on hi ha dues llengües en contacte, el significat d'ensenyar llengua hauria de tenir uns components sociolingüístics en l'àrea de llengua o en l'àrea de medi social i cultural.

- NOEMÍ UBACH creu que els estudis quantitius serveixen per unes coses i els qualitius per unes altres. Del que es tracta, doncs, és de complementar-los. Pel que fa als estudis quantitius, tot i les diferències metodològiques, creu que s'hi poden deduir algunes grans tendències en diversos aspectes.

- IMANOL ESNAOLA apunta que el seu grup té experiència d'observació força àmplia. Indica que, en el cas de l'euskera, la presència d'infants influeix directament en l'ús dels adults.

- JORDI GERONÈS diu que es parla molt de la quantitat d'ús però no es parla de la qualitat d'ús. Pregunta si després de 20 anys d'intentar normalitzar la llengua, l'augment tan poc significatiu del català com a llengua que es passa als fills, això no significa que estem estancats. Després pregunta com influeixen els mitjans de comunicació en el seu paper lingüístic i d'identificació de comunitat lingüística nacional.

- BRAULI MONTOYA pregunta a Xavier Vila si hi ha alguna manera d'esbrinar la llengua de criança, és a dir, de la gent que és nascuda fora de Catalunya, que

pot haver arribat aquí als 4, 5, 6, 7 anys, haver-se criat aquí, haver fet la seva socialització lingüística aquí i això haver afavorit després que s'identifiquin amb el català gent que és filla de castellanoparlants d'origen.

• RAFAEL TORNER manifesta que, segons Xavier Vila, els usos reals dels castellanoparlants poden tenir una lectura negativa. Ell, però, diu que també podrien tenir una lectura positiva pel que fa a les actituds, tema del qual no se n'ha parlat. Creu que aquest col·lectiu no s'oposarà a polítiques que afavoreixin capacitats o contextos favorables. Opina, també, que el castellà ha entrat en la vida quotidiana dels catalanoparlants, però el català també ha entrat en la dels castellanoparlants. Per tant, la suma de la percepció de l'ús dels uns i dels altres segurament donaria més del 100%. També manifesta que les dades no donen peu a l'optimisme però sí a l'esperança. Ho argumenta dient que de cara al futur, els canvis que es puguin plantejar en la política i la regulació de la normativa sobre qüestions lingüístiques haurien d'anar molt en compte de pensar que la situació és dinàmica i que podria ser que anés evolucionant cap a una situació més positiva.